

6K:56
7/5969

TC
ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02-610- 332
Konu : Yazılı Soru Önergesi

19 MART 2009

03984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi:** a) T.B.M.M. Başkanlığı'nın 22/12/2008 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00. 02-7/5969-10192/21503 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 24/12/2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-107-16/5145 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Çetin SOYSAL'ın, Sayın Başbakanımız'a tevcih ettiği, Sayın Başbakanımız'ın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/5969 esas no.lu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği; Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EK:
-Önerge Cevabı (3 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi:
Başbakanlık

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN ÇETİN SOYSAL'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/5969)**

SORULAR 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13:

Yerel seçimlerin yaklaşması ile pek çok yerde tırlarla bedava kömür dağıtımları başlamıştır. Özellikle Büyükşehirlerde doğal gaz kullanımının olduğu yerlerde bile kömür dağıtımı yapıldığı ifade edilmektedir. Bu uygulama aslında bir çelişkiyi de ortaya koymaktadır. Temiz enerji olan, ısı kalitesi ve hava kirliliği açısından tercih edilen doğal gaza son olarak yapılan %22,5 oranındaki zam, kışın etkisinin iyiden iyiye hissedildiği bugünlerde vatandaşlarımızı zora sokmuştur. Bu da doğal gazı toplumun her kesimi tarafından kullanılabilen bir yakıt olmaktan çıkarmıştır. Mevcut soruna çözüm bulmak için çaba harcamak yerine, bedava kömür dağıtarak oy avcılığı yapan iktidar son doğal gaz zammı ile vatandaşlarımıza açıkça "parası olan doğal gazla ısınabilir" mesajını vermektedir.

İktidar partisine mensup belediyelerce doğal gazın bulunduğu yerlerde bile bedava kömür dağıtılması vatandaşlarımıza uygulanan çifte standartın göstergesidir. Eğer sadece ve sadece sosyal devlet ilkesinden hareket edilerek bu yardımlar yapılıyorsa, bedava kömür yerine bedava doğal gaz dağıtılması daha anlamlı olacaktır.

Ancak her işinde bir rant hesabı yapan iktidar ve onun yerel yöneticileri bu konuda da alımından nakliyesine kadar yandaşlarına sağlanacak rantın hesabını yapmaktadır.

Bunun yanında bedava kömür nedeniyle Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) ve Türkiye Kömür İşletmeleri'nin (TKİ) milyonlarca YTL zarar ettiği belirtilmektedir. Doğalgaz zamlarının bedava kömürden yararlanan aile sayısını daha da arttıracığı belirtilirken bunun da başta Ankara olmak üzere birçok kente hava kirliliği olarak geri döneceğine uzmanlarca işaret edilmektedir.

Bu çerçevede:

-2008 yılının ilk 10 ayında Türkiye genelinde kaç haneye kömür yardımı yapılmıştır?

-Dağıtılan kömürün miktarı (tonu) ve mali değeri ne kadardır?

-Türkiye Kömür İşletmelerine ve Türkiye Taşkömürü Kurumu'na bu kömürler için ne kadar ödeme yapılmıştır? Kömürlerin bedelleri nereden ödenmektedir? TKİ'nin ve TTK'nın devletten alacağı var mıdır?

-Pek çok basın yayın organında, Türkiye Kömür İşletmelerinin kömür dağıtımı nedeniyle görev zararının bulunduğu ve lağvedilmesinin gündeme gelebileceği belirtilmektedir. TKİ'nin, Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Fonu ile valilik ve kaymakamlıklara teslim edilen kömürler nedeniyle

görev zararı bulunmakta mıdır?

-2008 yılında ithal edilen kömür miktarı ne kadardır?

-Doğal gaz olan yerlerde de kömür dağıtılmasının nedeni nedir?

-Son dönemde doğal gaz bulunan bölgelerde kömürle ısınma oranında bir artış olmuş mudur?

-Kömürün hava kirliliğini arttıran yönü de değerlendirildiğinde bedava kömür yerine, bedava doğal gaz dağıtılması düşünülmekte midir?

-Kış şartlarının etkisini daha fazla hissettirmeye başladığı bugünlerde halkın temiz enerji olan doğal gazı toplumun her kesiminin rahatlıkla kullanabilmesi için doğal gazın fiyatının düşürülmesi planlanmakta mıdır?

-Kömürleri büyük kentlere taşıyan nakliye firmaları hangi usullerle belirlenmektedir?

-Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Ankara'nın bazı semtlerinde hava kirliliğinin limit değerleri aştığını açıklamıştır. Hava kirliliği özellikle soba ve kaloriferlerin daha çok kullanıldığı sabah ve akşam saatlerinde etkisini göstermektedir. Azot oksit ve azot dioksitin değerlerinin yüksek çıktığı semtler, gecekondu yoğunluğu olan ve sıkça kömür yardımı yapılan Altındağ İlçesindedir. Bu rastlantı mıdır?

-Sosyal güvenceden yoksun olmayan, yasaya göre bu tür yardımları almaya hakkı olmayan vatandaşlara bu yardımın yapıldığı, yardımın dağıtımı konusunda hiçbir hakkı ve yetkisi olmayan AKP il, ilçe başkanlıklarına tonlarca kömür gönderildiğine ilişkin haberlerin ardından inceleme başlatılmış mıdır?

-Bazı bakanlarınızın, kamuyu aydınlatmak amacıyla çalışan, kömür dağıtımındaki çarpıklık, usulsüzlük ve aksaklıkları ortaya çıkaran medya mensuplarına yönelik açıklamaları ile yasaklama istemleri basın özgürlüğü ile ne kadar bağdaşmaktadır? Hükümet üyeleri bu haberlerden neden rahatsızlık duymaktadır? (Vatandaş kömür yardımlarının nereye gittiğini ne bilsin !) sözünü kullanan bakanlar, bir şeyleri mi saklamaya çalışmaktadır, yoksa elitist bir tavırla halkı bilgisizlikle mi itham etmektedir?

CEVAPLAR 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13:

2008 yılında Türkiye genelinde 2.084.681 aileye; Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü (TKİ) tarafından 1.638.264 ton ve Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü (TTK) tarafından 19.526 ton olmak üzere toplam 1.657.790 ton kömür yardımı yapılmış olup dağıtılan kömürlerin parasal değeri yaklaşık 410.000.000,00 TL'dir (kesinleşmemiş rakamlar).

Dağıtılan kömürün bedeli, 30/11/2007 tarih ve 26742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2007/13048 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca 2009 yılı bütçesine konulacak ödenekten Hazine Müsteşarlığı tarafından ilgili kuruluşlara ödenecektir. 2008 yılında dağıtılan kömürler için TKİ'ye 2008 yılı içerisinde 80.000.000,00 TL avans ödenmiş olup kalan miktar 2009 yılında taksitler halinde ödenecektir. Ayrıca, dağıtılan kömürler nedeniyle TKİ'nin herhangi bir zararı bulunmamaktadır ve lağvedilmesi gibi bir durum da söz konusu değildir.

Dağıtılan kömürlerin büyük kentlere nakliyesinde; demiryolu hattı ve istasyonda indirme-bindirme rampaları olması koşuluyla, TKİ'nin üretim noktalarına uzak olan kentlere demiryolu ile üretim noktalarına yakın olan kentlere ise açık ihale yöntemi ile yapılan ihalede en uygun teklifi veren firmalarca karayolu ile nakledilmektedir. Kömürün temin edilmesi ve taşınması TKİ'nin sorumluluğunda olup dağıtılacak kişiler valilik ve kaymakamlıklarca belirlenmektedir.

Diğer taraftan, dağıtılan kömürün tamamı, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 13.01.2005 tarih ve 25699 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği"ne ve yine Çevre ve Orman Bakanlığınca her yıl yayımlanan "Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Genelgesi"ne uygun nitelikte olup dağıtılan kömür miktarı, Türkiye genelinde bir yılda kullanılan toplam kömür miktarının %2'sine karşılık gelmektedir. Dolayısıyla, dağıtılan kömürün aşırı hava kirliliğine sebep olması söz konusu değildir.

01.01.2008-31.12.2008 tarihleri arasında 19.362.412 ton kömür ithal edilmiştir.

İthal bir enerji kaynağı olan doğal gazın satış fiyatını etkileyen en önemli unsurlardan birisi güncel alım fiyatları olup, uluslararası ham petrol ve petrol ürünü fiyatlarına endeksli formüllerle belirlenen bu fiyatların hesaplanmasında, geçmiş 6-9 aylık ham petrol ve petrol ürünlerinin fiyat ortalamaları esas alınmaktadır. Dolayısıyla, ham petrol ve petrol ürünlerindeki fiyat artışı veya azalışı doğal gaz alım ve satım fiyatlarına ortalama 6-9 ay gecikmeli olarak yansımaktadır.

14.02.2008 tarih ve 2008/T-5 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile Enerji KİT'lerinde 01.07.2008 tarihinden itibaren Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasına geçilmiş olup, BOTAŞ satış fiyatlarını söz konusu Karar uyarınca gaz alım maliyetine göre belirlemektedir. Bu kapsamda 01/02/2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere doğal gaz fiyatlarına; konularda %17, sanayide %18 oranında indirim yapılmıştır.

Dağıtılan kömürlerin büyük kentlere nakliyesinde; demiryolu hattı ve istasyonda indirme-bindirme rampaları olması koşuluyla, TKİ'nin üretim noktalarına uzak olan kentlere demiryolu ile üretim noktalarına yakın olan kentlere ise açık ihale ~~kapalı zarf usulü ile~~ yapılan ihalede en uygun teklifi veren firmalarca karayolu ile nakledilmektedir. Kömürün temin edilmesi ve taşınması TKİ'nin sorumluluğunda olup dağıtılacak kişiler valilik ve kaymakamlıklarla belirlenmektedir.

Diğer taraftan, dağıtılan kömürün tamamı, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 13.01.2005 tarih ve 25699 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği"ne ve yine Çevre ve Orman Bakanlığınca her yıl yayımlanan "Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Genelgesi"ne uygun nitelikte olup dağıtılan kömür miktarı, Türkiye genelinde bir yılda kullanılan toplam kömür miktarının %2'sine karşılık gelmektedir. Dolayısıyla, dağıtılan kömürün aşırı hava kirliliğine sebep olması söz konusu değildir.

01.01.2008-31.12.2008 tarihleri arasında 19.362.412 ton kömür ithal edilmiştir.

İthal bir enerji kaynağı olan doğal gazın satış fiyatını etkileyen en önemli unsurlardan birisi güncel alım fiyatları olup, uluslararası ham petrol ve petrol ürünü fiyatlarına endeksli formüllerle belirlenen bu fiyatların hesaplanmasında, geçmiş 6-9 aylık ham petrol ve petrol ürünlerinin fiyat ortalamaları esas alınmaktadır. Dolayısıyla, ham petrol ve petrol ürünlerindeki fiyat artışı veya azalışı doğal gaz alım ve satım fiyatlarına gecikmeli olarak yansımaktadır.

14.02.2008 tarih ve 2008/T-5 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile Enerji KİT'lerinde 01.07.2008 tarihinden itibaren Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasına geçilmiş olup BOTAS satış fiyatlarını söz konusu Karara göre ve dolayısıyla gaz alım maliyetine göre belirlemektedir.

uyarınca,
Bu kapsamda ~~17.02.2008~~ 01/02/2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kararda %17 oranında %18 indirim yapıldığını da yazalım.